



## **Quadragesimale Ambrosianvm Dvplex, In Dvos Tomos Divisum**

In Hoc Opere Per Singvlos Qvadragesimæ dies habetur bina Concio cum Morali, iuxta Euangelia, quæ in Ecclesia Mediolanensi leguntur. Cvm Indicibvs, Sacræ Scriptvræ, Et Rervm notabilium, cum Summa Concionum & Thematum Euangeliorum. Accomodantvr Hæe Conciones Ad Vsvm Romanum pro Quadragesima & ...

Tomvs Primvs, Continens Conciones A Dominica Prima, Qvæ Dicitvr In Capite, vsque ad quartam exclusiuè, quæ dicitur de Caeco

**Bellintani, Mattia**

**Coloniae Agrippinae, 1626**

Fer. IV. Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra, &c. Matth. 6. 19.

---

---

**Nutzungsbedingungen**

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55873)

quoque casta erit: etiamne morte corporali, spirituale quoque obibitis spontaneè? Etiamne tanta erit gula potestas, vt vos à potestate super vos ipsos longè ablegget? Core, Dathan & Abiron à terra deglutitis ob illorum scelus, ausus est populus culpam Moysen & Aaron, dicens: *Vos interfecistis populum Domini.* Vos quem aut quos culpabitis, dētibus & labiis mortem vobis accersentes? Terra deglutiuit illos. Tu ipse mortem deglutiuit, clama quantumuis Ventrem meum doleo: quis tibi dolorem hunc creauit? quis mortem infudit? *Mors in olla, mors in olla.* Sedes super ollas carniū, crapulam diligens & exerecens. Tu, tu ipse amans animam tuam, fouens carnem tuam, delectans gulam tuam, implens ventrem tuum, teipsum perdis, teipsum interficis. Non pigeat ergo ieiunare, vt viuatis. Amen.

proponitur, vt solis, hominis, etiam leonis, aliarumque huiusmodi rerum. Haud secus statuit de rebus spiritualibus atque cœlestibus, quas scire nos oportet. Nam vt non cadunt sub sensibus carnis nostræ, vestiuntur rerum materialium indumentis, quæ intuentes cœlestia ipsa perspiciunt. Hinc Salomon: *Est aurum & multitudo gemmarum, & vas pretiosum labia scientia.* Vt per pretiosa nota, ad ignota pretiosissima ascendat mens & affectus noster. Ac proinde voluit Deus templum sibi ex rebus pretiosis ædificari & fabre fieri, vt ex illius pretiosa materia & nobili forma, surgerent intellectus fideles ad habenda in summo pretio cœlestia. Rectè ergo sub typo thesauri summum bonum, quod expectamus in Regno cœlorum, nobis hodiè proponit Christus, dicens. *Thesaurizate vobis thesauros in cœlis.* Nostrum est igitur satagere, vt ea quantum licet probe dispiciamus, vt cognita solerter queramus adipisci. Vnde & Salomon sapientiam rem certò pretiosissimam & studio vult inquiri, quo pecuniam thesaurosque solent homines expetere & ardentè exoptare. *Si quaesieris (inquit) eam quasi pecuniam, & sicut thesauros effoderis eam.*

Duo igitur in verbis Domini nobis veniunt proposita, Præceptum videlicet thesaurizandi in cœlis; vbi audimus. *Thesaurizate vobis thesauros in cœlis.* Et ratio ad hoc excitans; vbi subinfertur. *Vbi neque arugo, neque tinea demolitur.* A ratione incipientes, tripliciter à Domino illam videmus expositam. In eo enim, quod thesauros vocat, illorum innuit pretiositatem, dicens: *quod neque corrumpuntur, neque surripiuntur,* notat illorum perpetuitatem. Concludens autem. *Vbi est thesaurus tuus, ibi est & cor tuum:* intimos nobis illos esse declarat. Primam itaque rationem considerantes, pretiositatem thesauri cœlestis conicere possumus ex laudibus, quas Scriptura in primisque libri Sapientiales illi tribuunt. Triplex est enim bonum, quo fruimur in hac vitâ. Temporale, Corporale, Spirituale: & perspicuum est bonum Spirituale carera antecellere. Nam homo ipse bonis omnibus huius mundi

FERIA IV. DOMINICÆ DE ABRAHAM.

CONCIO PRIMA.

Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra. *Matt. 6. 19.*

ARGUMENTVM.

Quàm pretiosum thesaurizare in Cœlis, quàm æternum, quàm inamissibile. Modus sic thesaurizandi non difficilis ostenditur.

QVONIAM aperta visio Dei creatoris in cœlis tantummodo expectatur, cuius tamen cognitio etiam in terris necessaria est, vt illum colamus & amemus, & quæ nobis præcipit sedulo exequamur: propterea per similitudines notas, se nobis tradidit cognoscendum. Vnde in Sacris literis frequenter nobis sub spectis rerum etiam corporalium, nobis

Tom. I. Belliniani.

mundi à Deo prælatus est atq; præpositus. Deus autem qui ordinatissime disponit omnia, non præponeret vnquam superioribus inferiora. Vnde ex hoc, quòd homo ab ipso super totum mundum locatus est, manifestum fit, hominem solum toti præstare mundo, nihilque huius mundi posse homini comparari sue æquiparari. In homine autem duo sunt, corpus videlicet & anima: & quoniam secundum animam factus est ad imaginem & similitudinem Dei; planum est ac persuasissimum, Animam corpore bonum esse præstantius:

*Gen. 2. 7.* Quod volens innuere Scriptura, dicit corpus hominis Deum ex limo terræ formasse, spiritum verò ex ore Altissimi proditisse: quia videlicet inspirauit in faciem eius spiraculum vitæ: spiritus autem oris est, quia ex ore procedit: præterquam quòd spiritus est, qui viuificat; caro autem, quæ viuificatur. Ex quo aperte conuincitur, animam carne superiorē esse. Cum igitur homo excellat omnia exteriora sibi, & pars in eo spiritualis superemineat corporali, consequens est; vt bonum spirituale cæteris omnibus præferatur. Habent autem hæc tria bona vnumquodq; suam perfectionē, vt perfectio vniuscuiusq; aliorū perfectionem respiciēs, aut superior sit aut inferior. Ergò quælibet perfectio rerum temporalium inferior est corporis perfectione. Quæ autem inter temporalia perfectiora putantur, vt aurum, argentum, gemmæ, & si quid aliud est huiusmodi, hæc omnia minus valent quàm corpus humanum, & multò minus quàm anima.

Perfectio autem corporis ad duo reducit, ad interiorē vigorem quem salutem id est sanitatem appellat Sapiens, & ad exteriorē decorem quem idem Sapiens speciem nominat. Animæ autem perfectio vno nomine sæpè in Sacris litteris Sapientia nuncupatur. Ergò Sapientia, quæ est bonum spirituale respiciens spiritum nostrum, pretiosior est cunctis opibus & bonis omnibus corporalibus. Rectè igitur

*1. Cor. 2. 15* *Sap. 7. 7.* *Spiritualis, qui iudicat omnia* narrat. Optauit, & datus est mihi sensus: & inuocaui, & venit in me spiritus Sapientia; & præposui illam Regnis & sedibus; & diuitias nihil

esse duxi in cōparatione illius. Nec comparauit illi lapidem pretiosum; quoniam omne aurum in cōparatione illius arena est exigua; & tanquam lutum æstimabitur argentum in conspectu illius. Non factis fuit Sapienti præponere sapientiam rebus pretiosissimis, sed quàm longè distet ab illis voluit demonstrare dicens; *nihil prorsus duci ab eo diuitias apud illam.* Et explicatius hoc exprimens, colligit omne aurum, non partem duntaxat, quamuis essent diuitiæ Salomonis, sed omne prorsus aurum; & de illo dicit, quòd ad Sapientia arena est exigua; arena, quæ flocci penditur, quæ etiam exigua sit: & lutum argentum æstimabitur, quòd pedibus calcamus. O vtinam clarius intelligeremus valorem Sapientia. Hinc & in libris Iob scriptum inuenitur: *Sapientia vbi inuenitur? Nescit homo pretium eius. Non dabitur aurum obrizum pro ea, nec appendetur argentum pro ea. Non conferetur tinclu India coloribus, nec lapidi Sardonicho pretiosissimo vel Saphiro. Non adæquabitur ei aurum, vel vitrum, nec commutabuntur pro ea vasa auri.* Explicatio tot rerum pretiosarum, quæ omnes Sapientia supponuntur, mirum in modum illius extollunt pretiositatem. De bonis verò corporalibus addit Sapiens: *Super salutem & speciem dilaxi eam.* Quod est dicere, eam anteposui bonis omnibus corporalibus. Hæc est prima laus eius.

Secundam laudem exprimit Sapiens, dicens: *Venerunt autem mihi omnia bona pariter cum illa, & innumerabilis honestas per manus illius. Et ignorabam, quoniam horum omnium mater est.* Amas tu adhuc temporalia atq; corporalia bona, quamuis illa illis excellentior atq; pretiosior? Per hanc laudem quoque ipsam præ illis debes perquirere; quoniam si illam fueris adeptus, hæc omnia adicientur tibi: Nam venerunt mihi omnia bona pariter cum illa. Et ratio est, quia Sapientia ipsa parat etiam ista inferiora. Et *innumerabilis* (inquit) *honestas per manus illius: quoniam horum omnium mater est* Generat enim Sapientia hæc omnia. *Ipsa enim cum Deo erat omnia componens, & omnia ipse in Sapientia fecit.* Si ergò

Si ergo genitrix est omnium, num vbi est  
 N. 103. 24 ipsa, non erunt illa? At dices.

Et 9. 11. Quomodo ergo Sapiens dicit; *Quod in  
 urbe inuentus est vir pauper, & sapiens, qui  
 liberavit urbem per sapientiam suam: &  
 nullus deinceps recordatus est hominis illius  
 pauperis.* Si veniunt omnia bona cum sa-  
 pientia, quomodo pauper inuentus est,  
 qui erat sapiens? Ad quod dicendum, quo-  
 modo pauper est, qui per sapientiam suam  
 urbem liberauit? An non omnia bona cum  
 illo erant, quando bono quo tunc opus  
 erat prestò fuit, liberans ciuitatem? Diues,  
 qui peregrè proficiscitur, non omnia bo-  
 na sua secum portat, sed illa solum, quæ i-  
 tineri conueniunt, cætera seruat pro aliis  
 necessitatibus, & opportuno tempore in  
 promptu habet omnia. Sic sapientia ad o-  
 mnia valet, sufficiens sibi in omnibus ne-  
 cessitatibus, prompta etiã omnibus opi-  
 tulari: Nam certissimè bona omnia deser-  
 uiunt sapienti, dimisso retro illorum o-  
 nere, fructu solum sumpto, sicut granum  
 excussa palea, immo panis absque labore.  
 Da sapientem, & scit quæ dico. Hic enim  
 scit, & abundare & penuriam pati, fructum  
 capiens ex vtroque. Alioqui quomodo  
 Mat 19. 29. verum dixit Dominus: *Omni, qui relinque-  
 rit domum, &c. propter nomen meum, cen-  
 tuplum accipiet, & vitam æternam possi-  
 det.* Quomodo dixit Dominus discipulis  
 suis: *Nolite portare sacculum, neque peram,  
 neque pecuniam in zonis vestris:* pondere  
 diuitiarum exonerauit, sed honorauit fru-  
 ctu. *Dignus est enim* (inquit) *operarius cibo  
 suo.* Nunquid enim aliquando aliquid de-  
 fuit illis? Esurientes impleuit bonis, quo-  
 niam non est inopia timentibus eum. In-  
 certa prouidentia nostræ, quibus de cra-  
 stino cogitamus. Quis magis omnia possi-  
 det, quam si sapienter ea negligit & spernit,  
 ut dicere possit. *Eccc nos reliquimus omnia,  
 & secuti sumus te?* Veraciter ergo sanctus  
 Paulus & de se & de sociis suis scribit: *Ni-  
 hil habentes, & omnia possidentes* Possiden-  
 tes (inquam) quia actu & re ipsa illis deser-  
 uunt Magnum obsequium præstant, si il-  
 la spernis; magnum meritum, si illa sapien-  
 ter impartiris; magnam gloriam, si illorum  
 inopiam pro Christo fers. Multi multas o-

pes habent, sed pauca possident; quia fru-  
 ctum non capiunt ex eis, nisi quòd cernit  
 eas oculis suis. Sed qui omnia sunt relin-  
 quentes, sunt omnia possidentes. *Est quasi* Pro 13. 7.  
*diues (inquit Salomò) cum nihil habeat: &  
 est quasi pauper, cū in multis diuitiis sit. Hic* Ec. 1. 8.  
*est enim gloriosus, & indigēs pane. Gloriatur  
 quidem in diuitiis, sed non saturatur oculus  
 visu quamuis ea cernat: & si non satiatur,  
 ergò indigens. At contra est quasi diues  
 cum nihil habeat. Quid ni diuites sint, o-  
 mnia possidentes?*

At verò quomodo, si nihil habeant, sunt  
 omnia possidentes? Non credis Apostolo  
 hoc dicenti? Non credis Sapienti, hoc de-  
 cernenti? Audi rationem. Sententia Salo-  
 monis est: *Qui amat diuitias fructum non* Ec. 5. 9.  
*capiet ex eis.* Hanc docet etiã experien-  
 tia: *Qui amat, seruat, custodit, parcat, ser-  
 uat.* Nulla enim maior seruitus, quam a-  
 moris. Hanc veritas confirmat: *Qui amat* Ioan. 12. 25  
*(inquit) animam suam, perdet eam. Et qui  
 odit animam suam in hoc mundo, in vitam  
 æternam custodit eam.* Sicut amare & odif-  
 se, contraria sunt; ita perdere & custodire.  
 Quare ergò perdit in futuro? quia custodit  
 in hoc sæculo; nunc autem custodit, quia  
 nunc amat. Amator igitur custos est diui-  
 tiarum in hoc sæculo. Qui autem custo-  
 dit, non abiicit, non dispendit, non vitur,  
 non diminuit, colit potius & veneratur.  
 Vnde & ab Apostolo *Auaritia dicta est* Eph. 5. 5.  
*dolorū seruitus* Hinc ergò sequitur, Quòd  
 qui amat diuitias, fructum non capit ex ei-  
 is. Ex hoc fit consequens, ut qui non amat,  
 fructum capiat, & quo amat minus, eò  
 multum fructum capiat. Quis verò non a-  
 mat? qui spernit, qui distrahit, qui abiicit,  
 qui relinquit omnia, qui spontè nihil ha-  
 bet. Quæ verò maior, amplior, veriorque  
 possessio, quam fructū capere: emolumen-  
 ta sentire? commodis frui? nihilq; incom-  
 modorum participare? Ergò nihil habentes,  
 sunt omnia possidentes. Ergo etiã Deut. 14.  
 22. 26.  
 quali diues cum nihil habeat. De decimis  
 præceperat Deus, ut illas deferrent ad tem-  
 plum, ibique eas comederent in conspe-  
 ctu Domini. At si adeò multæ essent, ut  
 portari non possent, venderent eas, ut ex  
 pretio cõpararēt alia comestibilia, & que-  
 cunque

cunq̄ue (inquit) desiderat anima tua: quibus epularentur ante Deum. Non ipsis decimis fruebantur, quas distrahebant, sed earum fructum, eo (inquam) quod ex cis comparantur, quamuis non eadem essent in specie. Satis quippe erat, vt eadem essent in fructu, vt sic epularentur in emptis, & epulantes Deum colerent, sicut ex venditis fuissent epulaturi & Deum laudaturi. Hoc pacto cum Sapiencia veniunt omnia bona, non aliqua solummodò, sed omnia; quia docet Sapiencia, vt omnia relinquamus, vt nihil profus habeamus, ac proinde omnia possideamus. Quæ vniuersitas omnia comprehendens, quanta sit, innuit, adiciens: *Et innumerabilis honestas per manus illius.* Honestatem vocat diuitiarum substantiam; quia diues gloriosus est, & à gentibus habetur in honore. Vadunt quippe pariter gloria & diuitiæ. Vnde alibi ipsa Sapiencia: *Mecum sunt diuitiæ, & gloria.* Honestas autem hæc innumerabilis est, inestimabilis est, quia nihil deest. Modum verò, quem modo explicuimus, ipse declarat. *Et letatus sum in omnibus, quoniam antecedit me ista Sapiencia.* In omnibus letari, fructum est capere ex omnibus, omnia possidere, verè diuitem esse. Hoc euenit sequenti Sapienciam, quæ dicit. *In omnibus requiem quasi sui.* Audi vocem, requiem querentis in bonis suis. *Anima mea habes multa bona reposita in annos plurimos, requiesce, comede, epulare.* Sed requiem nõ inuenit, qui omnia inuitus dereliquit. At Sapiencia querens requiem, illam inuenit. *Et in hereditate (inquit) Domini morabor; & usque ad futurum seculum non desinam. Et in ciuitate sanctificata similiter requiesci.* Tunc autem antecedit Sapiencia, quando sapienter omnia disponuntur, & in iudicio; cum diligenda diligimus, vt diligenda sunt; cum vimur vtendis, fruimur fruendis; vt imur hoc mundo quasi non vtamur, aliò spectantes & suspirantes. *Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est. Et gaudia os nostrum replentes in spe, dicentes Letatus sum in his, quæ dicta sunt mihi: in demum Domini ibimus.* Sed heu! hæc sunt abscondita ab oculis insipientium, quos non antecedit ista Sapiencia sed re-

cedit. Sic Sapiens de se quando insipiens erat dicit: *Et ignorabam, quoniam horum omnium mater est.* Si ignorabat, non erat sapiens, & non antecedit lumen illi præbens ista Sapiencia. O quot ignorantes! O infinitam stultorum multitudinem; qui videntes non vident; & audientes non intelligunt, qui his rebus præterfluentibus adherent, vt querentes requiem nunquam inueniant, qui dicentes: Anima mea requiesce, non introierunt in requiem; auulsi ab his, in quibus suam constituerant requiem & pacem.

Tertiam laudem subinfert Sapiens. Infinitus enim thesaurus est hominibus, quo qui visi sunt, participes facti sunt amicitie Dei. Dixit in prima laude, quod Sapiencia sit pretiosior cunctis opibus, Dixit in secunda, quod cum illa sunt opes superbae, id est omnia bona. Nunc in tertia dicit, quod ipsa infinitus est thesaurus hominibus; cum adiuncta ratione, nempe quod qui visi sunt illa, participes facti sunt amicitie Dei. Si enim amicorũ comũia sunt inter se omnia, Deus autem omne bonum fit, quia amicus Dei constituitur, securus illi dicit: *Mea omnia tua sunt, & tua mea sunt.* Quæ est conclusio illa Domini Iesu: *Vos autem dixi amicos, quia omnia, quæcun- que audisi à Patre meo, nota feci vobis.* Quæ Filius audiuit à Patre, accepit à Patre. Ergo quæ ostendit ipse discipulis, illa communicat eisdem. Sed omnia accipit à Patre, qui dedit illi, quod maius omnibus est. Quomodo non ergo omnia illis donauit? Si itaque Sapiencia præditus particeps est amicitie Dei, aperte conuincitur, quod Sapiencia infinitus thesaurus est hominibus. Estò, Sapiencia nihil in se valeret; estò, nullum bonũ secum ferret. Hoc solo, infinitus thesaurus est, quod amicos Dei constituit. Sed tanti valoris est in se, vt omnia quæ desiderantur, illi non valeant comparari; tanti vigoris est, vt omnium sit artifex, omnia prospiciens hominibus id est protidens, vt veniat illis omnia bona pariter cum illa. Sed postremò attingit vsque ad finem omnium, amicitia cõiungens cum illo, qui est omne bonũ. O igitur verissima Sapiencie verba: *In viuisustitia ambulo, & in medio semi-*

Sap. 7. 11.

Sap. 7. 12.

Ec. 2. 4. 11.

Luc. 12. 1.

Ec. 2. 4. 11.

Psal. 119. 5.

Psal. 121. 1.

Sap. 7. 11.

Sap. 4. 14.

Iona. 1. 11.

Iona. 1. 11.

Iona. 1. 11.

Sap. 7. 17.

Pro. 8. 11.

Sap. 7. 11.

Pro. 8. 10.

Semi-

*feminarum iudicij, ut ditem diligentes me, & thesauros eorum repleam.* O cur non auditur ab omnibus Sapia, que foris clamat, que in plateis dat vocem suam, que clara est, vt ab omnibus inspicere valeat, ab omnibus intelligi, ab omnibus percipi? En prima ratio.

Ad alias duas rationes accedere volentes, consideramus, quod de his thesauris caelestibus, qui sunt thesauri Sapientiae, duo decernit Dominus Iesus qui est Sapia Dei. Alterum quod inamissibiles sunt, *Vbi neque arugo, neque rinea demolitur* (inquit) *neque fures effodiunt nec furantur.* Alterum quod intra nos sunt. *Vbi enim est thesaurus tuus, ibi est & cor tuum.* Et vnum sequitur ad aliud. Nam si intra nos sunt, ad nullum nisi ad Deum pertinent. Quis ergo nos separabit ab illis, aut quis auferet a nobis Regnum Dei, quod intra nos est?

Hoc igitur primum consideremus, videlicet quod thesaurus iste, est bonus thesaurus cordis nostri, nobis videlicet intimus & coniunctus. Probat hoc Christus experimento hominum, qui thesaurizantes cor apponunt thesauro abscondito: non enim thesaurizarent nisi diligenter. Est verò cor nostrum in re, quam amat; quoniam amor est vis vnitiva, tendens in rem dilectam, illique amantem vinculo coniungens perfectionis, id est perfecte stringente. Hoc apertum experto est, qui ante mentis oculos iugiter tenet quod diligit, in quod toto tendit mentis affectu. Vnde qui thesaurum suum deputauerat legem Dei, suauiter canebat. *Quomodo dilexi legem tuam Domine tota die meditatio mea est. In corda mea abscondi eloquia tua.* Sed speciali modo. Vbi est thesaurus Sapientiae, ibi est & cor nostrum: quia Sapientia nostra non est quid per se stans, sed est animi nostri cordisque perfectio. Ea enim est cor sapiens & intelligens; ac proinde Sapientia facit animum pretiosorem, quam prius esset. Vilis quippe anima est, quae concupiscentiae subiecta est. Mulier enim per concupiscentiam animam viri pretiosam capit; dum illam exiit sua pretiositate ac vilem reddit. O quam vilis facta est nimis anima imprudens & stulta, facta steruus &

vermis. *Quam pretiosa in conspectu Domini mors sanctorum eius, qua animas suas profuderunt pro Domino, illas Deo offerentes?* Quando Sapiens dixit: *Super salutem & Sap. 7.10. speciem dilexi eam; & proposui pro luce habere illam: quoniam inextinguibile est lumen illius.* Ostendit, quid proprie Sapientia sit. *Est enim lux vera, qua illuminat hominem venientem in hunc mundum: qui mundus Deum non cognouit.*

Hac luce oculus mentis videt, quod quae fecit Deus, sunt omnia bona valde. Et quod, quae sine ipso facta sunt, mala sunt & mala valde. Et bona omnia facta, ideò & in tantum bona sunt, quod ad Factorem referuntur & ordinata sunt: quo ordine sublato, in mala conuertuntur. *Hec omnia sanctis sunt bona* (inquit Sapiens) *impis autem & peccatoribus in mala conuertuntur.* Non malum aurum quo confectus est vitulus in deserto, sed populo malus vitulus cui dicebant: *Hi sunt dii Israel qui e- duxerunt te de terra Aegypti.* Non mala arbores, quas plantabant gigantes; non mala domus, quas aedificabant; non mala filiae hominum quoad substantiam, quas sibi accipiebant vxores; non mali cibi, quos comedebant: At haec omnia illis in mala conuersa sunt: quia mali ipsi & impii facti sunt his abutentes. Ideò delicti sunt cetera: Ideò vitulum Moyses combussit & proiecit in flumē. Haec est ratio, cur Deus haec temporalia quoque tollit & exterminat. Ita & lex praecipiebat, vt si quando habitatores urbis alicuius recessissent à Deo, & seruiret Diis alienis, simul omnia destruerentur. *Statim* (inquit) *percuties habitatores illius in ore gladij, & delebis eam, ac omnia, quae in illa sunt usque ad pecora, quidquid etiam suppellectilis fuerit, ita vt vniuersa consumas Domino Deo tuo.* Sic vbi cum iumento peccabatur, illud etiam interfici iubebatur. Quis sapiens & intelliget haec? vt non obliuiscatur operum Domini; vt intelligat, quae faciunt homines; vt separet pretiosum à vili; vt sciat reprobare malum & eligere bonum; vt nouerit quod omnis creatura Dei bona est, & nihil reiciendum, quod cum gratiarum actione recipitur. Illud, quod est muscipula pedibus

- Exod. 22. 8.* bus insipientium, quod infirmis est scandalum, quod est mors in olla, abiicienda omnia: nam ne quidem tangere licet aliquid de furto. Inter bona quoque lux antecedit Sapientia, ut ordine congruo diligantur & assumantur. Solam virginem poterat Summus Pontifex uxorem accipere; repudiata Sacerdotibus alijs prohibebatur. *a* Quaedam oblata, licebat offerentibus manducare. *b* Quaedam Sacerdoti tantum. *c* Quaedam vniuersa ignis consumebat. Quaedam mundis tantum. *c* *Leuit. 1.* Quaedam etiam immundis in escam concedebantur. Sapiens decernit, quae licet, quae non licent; quae expediunt, quae non expediunt. Denique erigit animam ad caelestia, ut ea speretis ceteris omnibus summo expectamus studio, summo exoptemus desiderio, labore etiam summo quaramus. Haec est vera Sapientia, cuius initium id est caput & summa est timor Domini, pietas erga Deum, verus cultus, sancta religio, charitas perfecta, perfectaque obedientia. Thesaurus iste replet cordis intima verorum fidelium, perficit mentem, exornat animam; dicitur cor, animam ipsam reddit pretiosam; ut omnia quae desiderantur, ipsi non valeant comparari, sed demum etiam diuinae confortes reddit naturae, ut sit plena Spiritu Sancto, ut ad eam Pater & Filius veniant, & apud eam faciat caelestem mansionem. Ergo thesaurus infinitus.
6. Quidquid aliud est, nostra perfectio non est. Temporalia, corporalia sunt: neque nisi cibi aut aer corpus ingrediuntur. Extra nos sunt, videri possunt, audiri possunt, tangi possunt, sed in sanctuarium cordis intrare non possunt. Mittunt intra nos similitudines quasdam, phantasmata, non veram substantiam: si tu cor apponas, contra naturam & ipsorum & tuam facis. Chaos enim magnum firmatum est inter hoc & illa, ut non sibi valeant propinquare neque commisceri. *a* Immundum nolite tangere: *b* fugite fornicationem: *c* separamini a tabernaculis impiorum. *d* exite de Babylone, *e* nihil ad hanc: *f* vobis de anathemate; exteriora omnia ad seruitutem nostram creata sunt. *c* *Deut. 13.* non ad concilianam nostram dilectionem. *17.* Cibus ipse, qui intrat per os, in ventrem

vadit & per fecellum emittitur, & qualis sterco vilissimum & fatens. Hec homo, hanc accipe documentum; quae recipis & non deseruunt, in sterco rediguntur; quidquid appetis, quae quæris, omnia tibi non proficiunt, deficiunt & egeruntur. Paulus de his, quae videbantur vtilia sed non erant illa decernit. *Haec omnia arbitratus sum ut sterco, ut Christum lucrifaciam.* Quid de his vilibus terrenis? luto histeralecuntibus? Si sapiens fueris, dices cum Apostolo: *Haec omnia arbitratus sum ut sterco, ut Christum lucrifaciam.* Quid putas precipiebat Deus, ut ad requisita naturae exirent extra castra? *Dominus enim Deus tuus* *inquit* *ambulat per medium castrorum tuorum. Ne forte derelinquat te.* Si sterco sint apud te, Deus derelinquet te. Si adhaeres mundo: factor mundi recedet a te. Ergo illa omnia sperne, abiice, reice, separa, elonga a te, arbitrare ut sterco; ut Dominus sit in corde tuo: ut Christum lucrifacias; ne ipse elongetur a te. O lucem Sapientiae! o thesaurum pietatis!

Quoniam extinguiibile est lumen illius. *Vbi neque arugo, neque tineae demolitur, ubi fures non effodiunt, nec furantur.* Haec est alia conditio Sapientiae & bonorum eius, quod inamissibile est: qua ad illa acquirenda accendimur. Lumen hoc est in templo, in laterna latens, quod non irruit venti, oleum non deficit vnaquam, etiam si de saxo durissimo profluat, imò quia est de saxo durissimo & infrangibili, ideo non deficit, quoniam videlicet origo illius firma est stabilis & permanens. Lumen ergo perpetuum, neque exterioribus impulsis patens, inextinguiibile est. *Sapientia de iur.* *sum est, descendens à Patre luminum apud quem non est transmutatio neque visus mutatio obumbratio;* ex parte suae originis deficere non potest. *Omnis enim Sapientia à Domino Deo est,* qui non mutatur, ut modo luceat, modo obtenebrascat. Est enim lux, & tenebrae in eo non sunt vlla. Neque flantes venti ad hoc interius bonum, possunt pertingere, ut illius possint extinguere claritatem. Ergo vnde quaque inextinguiibile est lumen illius. Sic thesaurus in se incorruptibilis est, quem neque arugo neque

neque tinea demolitur; neque a quoquam potest exteriori exterminari aut diripi. neque fures effodiunt nec furantur. Quia qui illam colligit in abscondito ponit & in tuto, confortans seras portarum suarum. Ergo iustitia perpetua est, & immortalis: ut dicit Sapiens. Ergo ut dicit Spiritus Sanctus per os David: *Iustitia manet in seculum seculi.* Ratio huius suae permanentiae & immortalitatis est, quia est perfectio partis immortalis, portio superioris animae immortalis, quam penetrat, & fit unum cum illa: & quia mentem coniungit Regi saeculorum immortalis, qui suas illi communicat proprietates, atque adeo permanentiam & immortalitatem: ac denique quia nullum habens illi praeualens. Confortat enim & confirmat libertatem nostram, ut nisi ipsa sponte cedat, non accedat illi malum. Velit ergo mens, stabile est cor, spiritus promptus, voluntas deliberata, & inextinguibile est lumen illius.

*Superueniat nox tenebrarum & caliginis, non extinguetur in nocte lucerna eius: nam lux eius ut splendor firmamenti: quod non accedunt aëreae potestates.* At exteriora bona thesaurus terrestris, & corrumpitur & surripitur. *Omni gloria eius, quasi flos & i Petri. feni qui orto iam Sole mox decidit; Et semina omnia auari, animas possidentium rapiunt.* *Erugo argentum & aurum, tinea vestimenta demoliuntur, & utraque furantur fures, effodientes & inuenientes thesauros absconditos in agro, larentes in terra, positos sub petra in perditionem.* Si Regnum est, de gente in gentem transferetur. Si diuitiae, fallacia diuitiarum diuites fallit. Ideo Iacobus: *Agite nunc diuites, plorate in miseris vestris. Diuitiae vestrae putrefactae sunt: aurum & argentum aruginantur.* Si est fructus terrae: *Regionem vestram coram vobis alieni deuorant.* Omnia quae generantur in terra, fugiunt velut umbra. *Terra quidem in aeternum stat; sed generatio praeterit, generatio aduenit; & certum est nihil permanere sub Sole, quin & ipse Sol oritur & occidit, & fit quotidie vespere & mane.* *Etcunctis diebus terra semetu: frigus & aestus: aestas & hyems nox & dies non requiescunt.* Quomodo ergo tu

dicis: *In pace in id ipsum dormiam, & requiescam?* Vbi nullam requiem habet caro nostra; ibi sensus multa cogitans, diuersa & peruersa machinatur; & somnia ipsa extollunt, perturbant, inquietant insipienter. Ergo *Nolite thesaurizare thesauros in terra, sed in caelo.*

SECVNDA PARS.

Præceptum Domini, quo iubemur thesaurizare, habet duo, facilitatem & modum, qui consistit in diligendo & querendo. Magna nimirum facilitas est in illo. Tanta huius thesauri pretiositas atque praestantia, iure merito ad eius sanctam concupiscentiam animum nostrum accendit. Sed forte laborædium generat, sicut populum coepit tædere itinetis, quamuis ad præmissam terram suspiraret. Verum & hoc nobis tollitur offendiculum a Sapiente, qui duo simul nequit, videlicet utilitatem & facilitatem. *Clara (inquit) est, & quia nunquam marcescit Sapientia; & facile inuenitur ab his, qui diligunt illam; & videtur ab his, qui querunt illam.* Multi patres laborant, ut filij thesaurizent, & plurimum in caelum laborauerunt, manducantes panem doloris: At thesaurus iste ut durans est, & immarcescibilis; ut pretiosus est, & permanens: facilitatem exaggerat pluribus verbis Sapiens: *Praoccupat, qui se concupiscunt; ut illis se prior ostendat. Qui de luce vigilauerit ad illam; non laborabit, assident enim illam foribus suis inueniet. Quoniam dignos se ipsa circuit quærens; & in visu ostendit se illis hilariter, & in omni providentia occurrit illis.* Per prosopopœiam inducit Sapientiam quasi personam, quam alius Sapiens matrem vocat honorificatam. De qua primum dicit, quod facile inuenitur. Secundo, quod ipsa præuenit quærentes: ut illis se prior ostendat. Tertio, quod assidet foribus, ut exeuntes de domo ad illam querendam mox illam inueniamus. Quarto, quod ipsa nedum assidet foribus nostris, sed circuit quærens dignos se. Quinto, quod si inuenit, ostendet se illis hilariter. Sexto, quod in omni providentia, id est nullum non mouet la-

uet lapidem, vt illi occurrat. Quæ omnia ostendunt, quam liberalis sit Deus erga homines, quam promptus illis benefacere, quam diligens atq; industrius. Quod si quid à nobis postulat, non ob aliud est, quam vt locum in nobis faciat donis suis & repleat bonis. Nec alia est difficultas nisi illa, quam nobis ipsi creamus & comparamus. Clara est demonstratio.

*Num. 14. 3.*  
*Ps. 105. 24.*  
Data lege in deserto, populum accingit ad introitum terræ, ipsi & suis patribus promissæ: sed populus exterritus ab exploratoribus ingredi detrectat, & pro nihilo habuerunt terram desiderabilem pertinaciter resistentes. Inde tempus & iter longum, in quo rebelles omnes interierunt, vt filij eorum demum introirent in requiem ante promissam: Mittò, quod in constitutione mundi, viam parauerat nobis planam, latam, impollutam, id est sine impedimentis, atq; iucundam; à qua homo declinans, se in vepres, in saxa, in denia deduxit atque laboriosa. De nobis loquor, qui ad malum sumus ab ipsa nostra

*Gen. 8. 21.*  
adolescencia proni & inclinati. Estò in nobis ex peccato protoparentis sint exorta spinæ concupiscentiarum ac tribuli necessitatum, vt nō nisi in sudore vultus nostri pane vescamur, tum corporis tum animæ, vt verè sit panis doloris atque laboris. Tamen quantum miseretur pater filiorum, miserus est Dominus timentibus se, quoniam ipse cognouit figmentum nostrum, recordatus est quoniam puluis sumus, homo

*Gen. 3. 13.*  
sicut fœnum. Onera enim leuia imponit, quasi paruulus suis Iacob, quos in itinere laborare non permittit, ne deficient in via. Si quem laborem imponit, vires illius sustinendi antea impertitur. Languenti & iacenti in lectulo suo iussit: Surge, tolle grabatum tuum, & ambula. Sed dedit, quod iussit. Sanitatem contulit, & facultatem surgendi, tollendi, ambulandi.

*Exo. 14. 13.*  
Si mare obstabat populo egredienti de Ægypto, ipse virga virtutis suæ aperuit mare, qua hostes submersi sunt in aquis multus, ipsi autem securi mare transierunt. Si panis defuit, pluit illis manna ad manducandum, vt neque terram colere, neq; aut ferere aut metere, aut panem ipsum vel con-

*Iob. 5. 8.*  
ficere vel coquere opus haberent. Sed legem audiamus, vt appareat quam facilis sit via Domini. Facto de decimis præcepto, quæ portarentur & manducarentur in conspectu Domini adiicit. Cum autem longior fuerit via & locus, quem elegerit Dominus Deus tuus, tibiq; benedixerit, nec posueris ad eum hæc cuncta portare, vendes omnia, & in pretium rediges, portabisque manu tua, & proficietis ad locum, quem elegerit Dominus Deus tuus; & emes ex eadem pecunia, quicquid tibi placuerit, siue ex armentis, siue ex ouibus, vinum quoque & ficeram, & omne quod desiderat anima tua; & comedes coram Domino Deo tuo, & epulaberis. Ex hac lege manifestum est, quod vbi maior difficultas, ibi maior conceditur facilitas. Ista concessio non fit, vbi breuis est via, vbi pauca sunt quæ portantur. Attamen non nullus est labor, hæc quoq; ad templum deserere. Neque tunc licet in alia commutare, sed ea ipsa delata comedenda, quamuis non prorsus grata. At si prolixum sit iter, si onus graue, quia multa sint deserenda, venduntur, pretium portatur, quod facile est, ex eo emitur quicquid placet & desideratur; iucundiora & gratiora possunt comparari; quod per amplificationem expressum, Deus voluit probe cognosci.

Attendè, considera, quidquid tibi placuerit (inquit) siue ex armentis, siue ex ouibus, vinum quoque & ficeram, & omne quod desiderat anima tua. Quis putasset his declarari facilitatem in mandatis Domini? Quod erat ad pondus, ad leuitatem facit ad iucunditatem. Si, qui erat languens ad piscinam, languens non fuisset, sed imbecillis modò, egre forsan grabbarum detulisset, sed sic infirmus, vt neq; exoneratus ambulare, neque se mittere posset in piscinam, visitatur à Domino, sanatur, conualidatur, confortatur, vt leuiter pondus asportaret. Quin totum hominem sanum fecit. Si totum, vires omnes restituit; & virtus ex infirmitate perfecta est. Si non tanta fuisset multitudo sequentium Dominum in solitudine, non tanta fuisset difficultas subueniendi illi. Ducento-

*Exo. 16. 14.*  
rum denariorum panes non sufficiunt eis, vt dicitur. *Iob. 6. 3.*  
vni-

ficere vel coquere opus haberent. Sed legem audiamus, vt appareat quam facilis sit via Domini. Facto de decimis præcepto, quæ portarentur & manducarentur in conspectu Domini adiicit. Cum autem longior fuerit via & locus, quem elegerit Dominus Deus tuus, tibiq; benedixerit, nec posueris ad eum hæc cuncta portare, vendes omnia, & in pretium rediges, portabisque manu tua, & proficietis ad locum, quem elegerit Dominus Deus tuus; & emes ex eadem pecunia, quicquid tibi placuerit, siue ex armentis, siue ex ouibus, vinum quoque & ficeram, & omne quod desiderat anima tua; & comedes coram Domino Deo tuo, & epulaberis. Ex hac lege manifestum est, quod vbi maior difficultas, ibi maior conceditur facilitas. Ista concessio non fit, vbi breuis est via, vbi pauca sunt quæ portantur. Attamen non nullus est labor, hæc quoq; ad templum deserere. Neque tunc licet in alia commutare, sed ea ipsa delata comedenda, quamuis non prorsus grata. At si prolixum sit iter, si onus graue, quia multa sint deserenda, venduntur, pretium portatur, quod facile est, ex eo emitur quicquid placet & desideratur; iucundiora & gratiora possunt comparari; quod per amplificationem expressum, Deus voluit probe cognosci.

Attendè, considera, quidquid tibi placuerit (inquit) siue ex armentis, siue ex ouibus, vinum quoque & ficeram, & omne quod desiderat anima tua. Quis putasset his declarari facilitatem in mandatis Domini? Quod erat ad pondus, ad leuitatem facit ad iucunditatem. Si, qui erat languens ad piscinam, languens non fuisset, sed imbecillis modò, egre forsan grabbarum detulisset, sed sic infirmus, vt neq; exoneratus ambulare, neque se mittere posset in piscinam, visitatur à Domino, sanatur, conualidatur, confortatur, vt leuiter pondus asportaret. Quin totum hominem sanum fecit. Si totum, vires omnes restituit; & virtus ex infirmitate perfecta est. Si non tanta fuisset multitudo sequentium Dominum in solitudine, non tanta fuisset difficultas subueniendi illi. Ducento-

11. *unusquisq; modicum quid accipiat*, inquit Philippus. Andreas vero: *Est puer unus hic qui habet quinque panes hordeaceos, & duos pisces; sed hac quid sunt inter tantos?* En magna difficultas. Et ecce maior quoq; facilitas & fecunditas. Comederunt, & impleti sunt; & impleuerunt duodecim Cophinos fragmentorum ex quinque panibus, quæ superfluerunt. Recordare etiam, quod quando satiavit quatuor millia, tulerunt septem sportas plenas de fragmentis. Vbi enim abundauit inopia, abundauit & copia. Sicut *vbi abundauit delictum, abundauit & gratia*. Mundus in profundum venerat peccatorum, abierat in regionem longinquam, recedens à Deo: tunc Pater misericordia motus est super gentes, quæ erant sicut oves non habentes pastorem, & misit illis pastorem ouium; qui bonus pastor, animam suam pro ouibus posuit. Et nos igitur causamur difficultatem exhibendi Deo obsequium virtutis, & dicimus: *Non possum surgere, & dare tibi*. Sciatur ergo plebs vniuersa, quod *mandata eius gratia non sunt; quod omnis eius leue est, quod iugum est suauis*. Recte ergo Sapiens de Sapiencia: *Facile inuenitur ab his, qui diligunt illam: & videtur ab his, qui quarunt eam*. Duo peruntur à nobis, in quibus stat acquirendi modus, ut illius compotes esse possimus. Dilectio & questio; motus animi diligendo, motus corporis querendo: qui diligunt illam, qui querunt eam. Sub nomine thesauri, vtrumque Dominus sub ostendit. *Theaurus diligitur, quia vbi est thesaurus tuus, ibi est & cor tuum*. Theaurus colligitur *Theaurizate vobis thesauros*. Ideo simile est Regnum caelorum homini negotiatori, querenti bonas margaritas.

9. Hoc primum est, ut diligamus, ut appetamus, ut concupiscentia Sapiencie quasi ignis exardescat in nobis. Hic est ignis missus in terram a Domino, quem accendi vult & ardere. Ignis est de caelo, ut calore caelesti nos inflammet. Et rejicit ignem alienum, qui non de altari sumptus est sed de focus daemonum, quo inflammavit inimicos eius. Ignis vero caelestis super

*Tom. 1. Bellintani.*

amicos copiose descendit, ut baptizaret eos Spiritu Sancto & igni, quo totum incenderent mundum. Ut sicut aquis aliquando perijt mundus ipse, ita nunc igne restitatur. Ignis iste in spinis illas consumens est. Spinas diximus esse concupiscentias, quæ ex carne oriuntur, sicut terra maledicta spinas protulit & tribulos. Ardens quippe virtutis & caelestium amor consumit concupiscentias & spinas. Non facile singulas spinas aut euellis aut pccidis; non facile singulis concupiscentiis, obsistis aut dominaris, hoc enim est opus immensum propter multitudinem illarum, propter diuersitatem, propter obscuritatem, propter importunitatem, propter interinitatem: ignis deuorans, absumens, prope eradicans aptum remedium est. Concupiscentia Sapiencie ad caelestia conuertens animum, quæ retrò sunt obliuiscens, ad anteriora extendens animum, concupiscentias extenuat, exterminat, earum insurgentes motus inanes reddit, quin & impedit ne surgant & se exerant: caro enim, nisi aduertat cor, inanis est & vacua: Nisi spiritus feratur super aquas, mare non surgit, fluctus eius non concutiunt; & inde facta est tranquillitas magna; ac proinde si cor & caro quoque exultat in Deum viuum, facile itaque inuenitur Sapiencia ab his, qui diligunt illam.

Tota quippe difficultas nos premens prodit ex carnis corruptione, quæ spinas & tribulos germinat motuum atq; passionum peccatorum. Inde sudor vultus pro pane vitæ & intellectus, qui mortificat membra ista peccatorum, viuunt spiritu, Spiritu Dei agitur, Dei gratia liberatur a corpore mortis huius. Sensit Apostolus pugnam hanc, qua gemens dicit: *Sic, quod non habuit in me, hoc est in carne mea, bonum*. Vnde non, *quod volo bonum, hoc facio. Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortu huius? Gratia Dei per Iesum Christum*. Dum dicit: *Quod volo bonum, bonam in se profiteretur voluntatem, qua bonum vult, cui caro resistit, in qua bonum non est Assumit igitur personam hominis iusti, in quo corpus quidem mortuum est propter peccatum, spiritus autem viuunt*

*Rom. 7. 18.*  
*19.*  
*24.*  
*Rom. 8. 1K*

virtutem colas. *Qui de luce vigilauerit ad illam, non laborabit; assidentem enim illam foribus suis inuenerit.*

1. Cor. 15.  
26.

virtutem colas. *Qui de luce vigilauerit ad illam, non laborabit; assidentem enim illam foribus suis inuenerit.*  
Esse, esse vanum surgere ante lucem. Tu de luce vigila; mane surgens, diluculo vadens quaerere illam, egrediens de domo, illam assidentem foribus tuis inuenies. Quantum terrena despicias, tantum caelestia inspicias; quantum illa derelinquis, tantum ista consequeris. Non datur medium, nullum est interuallum. *Obliuiscere populum tuum, & domum Patris tui: Et concupiscet Rex decorem tuum. Relinque munus tuum, quod erat in obsequio uxoris, filiorum, diuitiarum mundi & sapientia ostendit se tibi hilariter, & delectabitur in crassitudine anima tua: praecipue enim, qui se concupiscunt, ut se illis praerendant. Num laborauit Adam quaerens locum desiderium? num fatigatus ex itinere indiguit requie & cibo recreari? Tulit, tulit Dominus Deus hominem, & posuit in Paradiso voluptatis. Nullus labor, nullus dolor. Nunquid obliuiscetur misereri Deus? Iuste cecit, quem iniecerat misericorditer. Sed nunquid continebit in ira sua misericordias suas: Irasci, cecere, flagellare, alienum est opus ab eo: illi proprium est misereri. O vitiam conueneremur ad cor! O vitiam dignos per poenitentiam nos redderemus, quos iniuideret Sapientia! nam dignos se ipsa circuit quaerens. Nihil dimittit intactum, ut sit nobis donet. Et in omni prouidentia occurrit illis: omnia molitur Deus, ut nobis sua dona largitur. Quid est quod debuit ultra facere, & non fecit? Nescit homo vias eius. Omnia ostendi vobis, quoniam sic laborantes oportet suscipere infirmos, ait Apostolus, ut refert sanctus Lucas. Creditum erat illi Euangelium: Ministerium tamen suum honorificabat, ea etiam faciens, ad qua non erat ex sua dispensatione legatus. Apostolus erat gentium: Verum & optabat anathema esse a Christo pro fratribus suis, pro iis videlicet qui erant ex circuncisione. Poterat ex Euangelio viuere, *Tamen mihi (inquit) & illi qui mecum sunt ministraverunt manus istae.* O Paule! signum & argumentum Diuinae prouidentiae.*

Deut. 14.  
21.

virtutem colas. *Qui de luce vigilauerit ad illam, non laborabit; assidentem enim illam foribus suis inuenerit.*  
Esse, esse vanum surgere ante lucem. Tu de luce vigila; mane surgens, diluculo vadens quaerere illam, egrediens de domo, illam assidentem foribus tuis inuenies. Quantum terrena despicias, tantum caelestia inspicias; quantum illa derelinquis, tantum ista consequeris. Non datur medium, nullum est interuallum. *Obliuiscere populum tuum, & domum Patris tui: Et concupiscet Rex decorem tuum. Relinque munus tuum, quod erat in obsequio uxoris, filiorum, diuitiarum mundi & sapientia ostendit se tibi hilariter, & delectabitur in crassitudine anima tua: praecipue enim, qui se concupiscunt, ut se illis praerendant. Num laborauit Adam quaerens locum desiderium? num fatigatus ex itinere indiguit requie & cibo recreari? Tulit, tulit Dominus Deus hominem, & posuit in Paradiso voluptatis. Nullus labor, nullus dolor. Nunquid obliuiscetur misereri Deus? Iuste cecit, quem iniecerat misericorditer. Sed nunquid continebit in ira sua misericordias suas: Irasci, cecere, flagellare, alienum est opus ab eo: illi proprium est misereri. O vitiam conueneremur ad cor! O vitiam dignos per poenitentiam nos redderemus, quos iniuideret Sapientia! nam dignos se ipsa circuit quaerens. Nihil dimittit intactum, ut sit nobis donet. Et in omni prouidentia occurrit illis: omnia molitur Deus, ut nobis sua dona largitur. Quid est quod debuit ultra facere, & non fecit? Nescit homo vias eius. Omnia ostendi vobis, quoniam sic laborantes oportet suscipere infirmos, ait Apostolus, ut refert sanctus Lucas. Creditum erat illi Euangelium: Ministerium tamen suum honorificabat, ea etiam faciens, ad qua non erat ex sua dispensatione legatus. Apostolus erat gentium: Verum & optabat anathema esse a Christo pro fratribus suis, pro iis videlicet qui erant ex circuncisione. Poterat ex Euangelio viuere, *Tamen mihi (inquit) & illi qui mecum sunt ministraverunt manus istae.* O Paule! signum & argumentum Diuinae prouidentiae.*

Prou. 12.  
23.

virtutem colas. *Qui de luce vigilauerit ad illam, non laborabit; assidentem enim illam foribus suis inuenerit.*  
Esse, esse vanum surgere ante lucem. Tu de luce vigila; mane surgens, diluculo vadens quaerere illam, egrediens de domo, illam assidentem foribus tuis inuenies. Quantum terrena despicias, tantum caelestia inspicias; quantum illa derelinquis, tantum ista consequeris. Non datur medium, nullum est interuallum. *Obliuiscere populum tuum, & domum Patris tui: Et concupiscet Rex decorem tuum. Relinque munus tuum, quod erat in obsequio uxoris, filiorum, diuitiarum mundi & sapientia ostendit se tibi hilariter, & delectabitur in crassitudine anima tua: praecipue enim, qui se concupiscunt, ut se illis praerendant. Num laborauit Adam quaerens locum desiderium? num fatigatus ex itinere indiguit requie & cibo recreari? Tulit, tulit Dominus Deus hominem, & posuit in Paradiso voluptatis. Nullus labor, nullus dolor. Nunquid obliuiscetur misereri Deus? Iuste cecit, quem iniecerat misericorditer. Sed nunquid continebit in ira sua misericordias suas: Irasci, cecere, flagellare, alienum est opus ab eo: illi proprium est misereri. O vitiam conueneremur ad cor! O vitiam dignos per poenitentiam nos redderemus, quos iniuideret Sapientia! nam dignos se ipsa circuit quaerens. Nihil dimittit intactum, ut sit nobis donet. Et in omni prouidentia occurrit illis: omnia molitur Deus, ut nobis sua dona largitur. Quid est quod debuit ultra facere, & non fecit? Nescit homo vias eius. Omnia ostendi vobis, quoniam sic laborantes oportet suscipere infirmos, ait Apostolus, ut refert sanctus Lucas. Creditum erat illi Euangelium: Ministerium tamen suum honorificabat, ea etiam faciens, ad qua non erat ex sua dispensatione legatus. Apostolus erat gentium: Verum & optabat anathema esse a Christo pro fratribus suis, pro iis videlicet qui erant ex circuncisione. Poterat ex Euangelio viuere, *Tamen mihi (inquit) & illi qui mecum sunt ministraverunt manus istae.* O Paule! signum & argumentum Diuinae prouidentiae.*

10.  
Cant. 3.2.

virtutem colas. *Qui de luce vigilauerit ad illam, non laborabit; assidentem enim illam foribus suis inuenerit.*  
Esse, esse vanum surgere ante lucem. Tu de luce vigila; mane surgens, diluculo vadens quaerere illam, egrediens de domo, illam assidentem foribus tuis inuenies. Quantum terrena despicias, tantum caelestia inspicias; quantum illa derelinquis, tantum ista consequeris. Non datur medium, nullum est interuallum. *Obliuiscere populum tuum, & domum Patris tui: Et concupiscet Rex decorem tuum. Relinque munus tuum, quod erat in obsequio uxoris, filiorum, diuitiarum mundi & sapientia ostendit se tibi hilariter, & delectabitur in crassitudine anima tua: praecipue enim, qui se concupiscunt, ut se illis praerendant. Num laborauit Adam quaerens locum desiderium? num fatigatus ex itinere indiguit requie & cibo recreari? Tulit, tulit Dominus Deus hominem, & posuit in Paradiso voluptatis. Nullus labor, nullus dolor. Nunquid obliuiscetur misereri Deus? Iuste cecit, quem iniecerat misericorditer. Sed nunquid continebit in ira sua misericordias suas: Irasci, cecere, flagellare, alienum est opus ab eo: illi proprium est misereri. O vitiam conueneremur ad cor! O vitiam dignos per poenitentiam nos redderemus, quos iniuideret Sapientia! nam dignos se ipsa circuit quaerens. Nihil dimittit intactum, ut sit nobis donet. Et in omni prouidentia occurrit illis: omnia molitur Deus, ut nobis sua dona largitur. Quid est quod debuit ultra facere, & non fecit? Nescit homo vias eius. Omnia ostendi vobis, quoniam sic laborantes oportet suscipere infirmos, ait Apostolus, ut refert sanctus Lucas. Creditum erat illi Euangelium: Ministerium tamen suum honorificabat, ea etiam faciens, ad qua non erat ex sua dispensatione legatus. Apostolus erat gentium: Verum & optabat anathema esse a Christo pro fratribus suis, pro iis videlicet qui erant ex circuncisione. Poterat ex Euangelio viuere, *Tamen mihi (inquit) & illi qui mecum sunt ministraverunt manus istae.* O Paule! signum & argumentum Diuinae prouidentiae.*

Prou. 16.  
21.

virtutem colas. *Qui de luce vigilauerit ad illam, non laborabit; assidentem enim illam foribus suis inuenerit.*  
Esse, esse vanum surgere ante lucem. Tu de luce vigila; mane surgens, diluculo vadens quaerere illam, egrediens de domo, illam assidentem foribus tuis inuenies. Quantum terrena despicias, tantum caelestia inspicias; quantum illa derelinquis, tantum ista consequeris. Non datur medium, nullum est interuallum. *Obliuiscere populum tuum, & domum Patris tui: Et concupiscet Rex decorem tuum. Relinque munus tuum, quod erat in obsequio uxoris, filiorum, diuitiarum mundi & sapientia ostendit se tibi hilariter, & delectabitur in crassitudine anima tua: praecipue enim, qui se concupiscunt, ut se illis praerendant. Num laborauit Adam quaerens locum desiderium? num fatigatus ex itinere indiguit requie & cibo recreari? Tulit, tulit Dominus Deus hominem, & posuit in Paradiso voluptatis. Nullus labor, nullus dolor. Nunquid obliuiscetur misereri Deus? Iuste cecit, quem iniecerat misericorditer. Sed nunquid continebit in ira sua misericordias suas: Irasci, cecere, flagellare, alienum est opus ab eo: illi proprium est misereri. O vitiam conueneremur ad cor! O vitiam dignos per poenitentiam nos redderemus, quos iniuideret Sapientia! nam dignos se ipsa circuit quaerens. Nihil dimittit intactum, ut sit nobis donet. Et in omni prouidentia occurrit illis: omnia molitur Deus, ut nobis sua dona largitur. Quid est quod debuit ultra facere, & non fecit? Nescit homo vias eius. Omnia ostendi vobis, quoniam sic laborantes oportet suscipere infirmos, ait Apostolus, ut refert sanctus Lucas. Creditum erat illi Euangelium: Ministerium tamen suum honorificabat, ea etiam faciens, ad qua non erat ex sua dispensatione legatus. Apostolus erat gentium: Verum & optabat anathema esse a Christo pro fratribus suis, pro iis videlicet qui erant ex circuncisione. Poterat ex Euangelio viuere, *Tamen mihi (inquit) & illi qui mecum sunt ministraverunt manus istae.* O Paule! signum & argumentum Diuinae prouidentiae.*

1. Cor. 3.7

providentia. In omni providentia occur-  
ret illis: cui timorem, timorem; cui amo-  
rem, amorem; cui minas, minas; cui pro-  
missa, promissa; cui virgam, virgam; cui  
spiritum lenitatis, spiritum lenitatis. No-  
uit Dominus figmentum nostrum, intue-  
tur cor, pertingens vsq; ad interiora vela-  
minis, scit omnia quae sciunt homines, o-  
culi eius lucidiores sunt sole. Scit omnia,  
quibus indigemus, quae vitia, quae com-  
modiora; & occurrit nobis in omni provi-  
dentia. Heu ergo cur amantē despiciamus?  
cur quarentem contemnimus? cur anhe-  
lantem illudimus? cur fugimus insequen-  
tem? *Quaerit* cum dolore, inuentam cum  
labore portat quem in humeros suos, gau-  
dens non viget eam ante se; non virga cad-  
dit; non pede impellit; non obiurgatione  
confundit; non indignans proicit intra  
gregem aut interficit, ut comedat, ne rursus  
erret; bonus pastor animam suam posuit  
pro ouibus suis, & factus est pastoratus  
eius super humerum eius. Tantum ergo  
bonum, quod tam facile comparatur, no-  
bis thesaurizemus, secundum diuitias gra-  
tiae eius, quae superabundauit in nobis, ut  
in aeternum viuat anima nostra. Amen.

CONCIO SECVNDA.

ARGVMENTVM.

*Theaurizatio ista a nobis a Christo suade-  
tur. Modus theaurizandi assignatur.  
Additur ratio, quare hunc modum  
obseruare debeamus. In Morali, inue-  
ctio contra auaros, qui thesaurizare  
in caelis suadentur.*

**C**VM haec duo nobis data sint à  
conditionis nostrae principio,  
Lumen & Desiderium; lumen  
veri scilicet, & desiderium bo-  
ni: Quibus duobus quasi pe-  
dibus viam vitae perambulemus, vtilius ni-  
hil nobis potest contingere, quam ut haec  
nobis in corrupta sint atq; perfecta. Contra

verò noxium nihil magis, quam corrupta  
illa esse atque obliqua. Quod malū tum est  
maximum, quando errantes putamus vir-  
tute pollere atq; sapientiā. Quapropter di-  
cit Salomon: *Vidisti hominem sapientē sibi*  
*videri? magis illo spem habebit insipiens* Er-  
rans, qui se errare vel nouit vel timet ad-  
minus, aut dubitat, nō proflus lucis ac ve-  
ritatis expers est. At qui errorē suū laudat  
veluti opus sapientis, hic desperata languet  
infirmitate. Nam si insipiens ita sit, ut non  
se sapientem arbitretur, iam spes est aliqua  
quod ad lumen redeat. Error ille tum ma-  
ximē perniciosus est, quando circa prima  
versatur & optima; & quae meritō maximi  
a sapientibus fiunt. Paulus Apostolus scri-  
bens Corinthijs, *Scitu gratiā Domini no-*  
*stri Iesu Christi, quoniam propter vos genus*  
*factus est cum esset diues, ut illius inopia vos*  
*diuites efficeret.* Ostendit veras diuitias re-  
bus omnibus praefertī, quando Dominus  
Iesus ad hoc venit in mundum, ut suis nos  
ditaret diuitus repleretq; thesauris, quod  
ut perficeret, se vacuum bonis omnibus  
huius mundi proflus constituit, egenus  
factus cum esset diues. Sicut enim semet-  
ipsum exinaniuit veluti scriptum vacans,  
non aliter se bonis suis omnibus expolia-  
uit, ut cum omnibus bonis suis noster es-  
set. Error itaque circa diuitias, quae tanti  
sunt & fiunt, pessimus iuxta est & pernicio-  
sus. Quem ut a nobis excludat Christus  
Dominus, hodie sic hortatur & iubet. *No-*  
*lite thesaurizare vobis thesauros in terra,*  
*vbi arugo & tinea demolitur. Thesaurizare*  
*autem vobis thesauros in caelo.*

Vbi tria facit. Primum est, quod non  
modo thesaurizare non verat, sed hortatur  
magis aut iubet. Secundum, est modus, se-  
cundū quem nos docet thesaurizare. Ter-  
tium, est ratio, quare eiusmodi sit a nobis  
obseruandus modus. Hortatio in illis ver-  
bis apparet: *Nolite thesaurizare. Thesauri-*  
*zate autem vobis thesauros.* Modus in illis:  
*In terra, in caelo.* Ratio autem in illis *Vbi a-*  
*rugio & tinea demolitur, & fures effodiunt &*  
*furantur.* Et, *vbi neq; arugo neq; tinea demo-*  
*litur, neq; fures effodiunt, neq; furantur.* Quā  
rationem consequitur alia principalis. *Vbi*  
*est enim thesaurus tuus, ibi est & corrumpit.*

Quæ ratio addita, potest & ad thesaurum ipsum referri, & ad modum quo ille cogendus sit, sicut mox videbimus.

2 Circa primum, quod thesaurizandum sit ex verbis Domini, inde trahitur, quod *vbi est thesaurus, ibi est et cor.* Cor verò alicubi esse, est rem illam amare; vbi esse dicitur, amore tamen non vulgari sed admodum vehementi, qui quidem animum secum portet in rem amatam, & propterea totum hominem. Quæ res sic supremè amata, thesaurus merito dicitur, quandoquidem in illa, maximum suū homo bonū constituit atq; in illa requiescit. Naturale verò est homini, summum bonum suum maximè diligere. In quo etiam a Diuina gratia summi opere adiuuatur. Si autem opera nostra sit necessaria, vt thesaurum istum congregemus bonumque istud maximum consequamur; nulli dubiū, quod quemadmodum in nobis illius desiderium accendit tum natura tum gratia, modo eodem & a natura prouocamur & a gratia ad opus thesaurizandi. Et docet experientia quam quisq; naturali instinctu diuitiarum fit auarus, & quam vehementer incendat gratia ad diuitias gratia nobis comparandas.

Duas ex verbis Apostoli rationes ad hoc probandum haurimus. Altera est, quod Christus diues est. Altera, quod negotium magnum subiit, vt & nos diuites esse mus. De prima dixit: *Cum esset diues.* De secunda: *Pro nobis factus est pauper, vt illius inopia nos diuites essemus.* Ratio profectò & euidentis est & efficax, quæ ad thesaurizandum vigeat, quod Christus ipse, cui nos quantum possumus conuenit conformari, diues sit, locuples, bonis omnibus plenus: Et quod ista sit eius perfectio singularissima: Perfectus enim est, cui nihil deest: nam vbi defectus est, ille perfectus non est. Sic itaq; diues est Christus, quod in eo omnis boni ipsiusque diuinitatis plenitudo habitat excellenter. Quis ergo ad hanc diuitiarum abundantiam aspirare non studeat? Quis non plenus esse desideret, quando ab eo, cuius est perfectissima bonorum omnium plenitudo, deriuamus oportet? Cherubim, super quos sedebat

Deus, erant ex auro purissimo; vt intelligeres Deo nihil ultra posse perfectionis accedere. Si aurea sedes eius est, qui sedens & quietus fruatur omni bono, quod per aurum inter metalla eminentissimum designatur: Nunquid, qui approximare Deo volunt, non illam summam plenitudinem ac perfectionem debent desiderare?

Arca propterea scabellum pedum erat sedentis super Cherubim. Arca locus est, vbi bonum aliquod recondendum est: hoc enim arca proprium est munus, vt sit locus vbi custodienda reponantur. Vnde & in arca ista quædam sunt reposita, quæ erant in posterum conseruanda. Erat autem lignea; vt ea sciamus non esse perfectæ, quæ Deo subduntur; non esse perfecte pretiosam creaturam, sed capere posse quod perfectum est atq; pretiosum; atque propterea fabricatam esse. Inaurata verò erat, vt intelligamus non vilem arcam esse, non ignobile lignum, ad quauis recipienda atque custodienda destinatum, sed ad pretiosa quæq; ad excellentia, ad sublimia atq; perfectæ, ne pretiosior esset locus quam locatum. Plus æstimatur Dominus domus, quæ domus ipsa; plus Deus, quam domus Dei; plus Sanctus Deus, quam Sanctuarium eius; plus homo, quam mundus; plus anima, quam corpus; plus cælestes ciues, quam cæli celorum. Hinc & vna, vbi erat manna absconditò, aurea erat; nam aurum de terra est, manna de celo. Quicumq; ergo ad arcam pertinebat, ac Deo coniuncta erat, quantum in terra licet, quæ terra scabellum pedum Dei est, ad perfectionem feramur, plenitudinem exoptemus, & pro viribus nostris aspiremus ad summum bonum; vt Deo, qui solus est vere diues, non loco duntaxat sed reali similitudine appropinquemus.

Id autem (vt secundam rationem expendamus) à nobis Deus prærendit. Vasa constituit in quibus thesauros suos reconderet. *Habemus* (inquit Apostolus) *thesaurum istum in vasis fictilibus*; vt sublimitas sit virtutis Dei, & non ex nobis. Nos vasa sumus lutea, qui secundum spiritum luteas domos habitamus. Nunquid ex luteo thesau-

thesaurus conflat? Sublimitas atq; ideò pretiositas huius thesauri, non ex nobis est sed ex virtute Dei; qui vt nos bonis suis implet, finxit corda & corpora nostra, vasa nos fictilia fabricauit. Arcam locauit sub pedibus suis, non solidum, quid ac in se plenum, vt lapidem, vt lignum, vt metallum, sed quid vacuum & ad recipiendū capax. Sic docens nos esse vasa apta ad influxum bonorum, non ex nobis proficiscientium sed aliunde. Neq; hoc solum fecit, alioqui essemus vasa vacua: Sed replet quoque, si per nos non stet. Paret mulier vasa vacua non pauca, offerat illa filius, & oleo lætitiæ illa replebit diuina potentia atq; clementia. Non prius stat oleum definens fluere, quam cessent vasa. Id quod eleganter Scriptura significauit dicens: Cumque plena fuissent vasa, dixit mihi adhuc vas. Et ille respondit. Non habeo. Stetitq; oleum. Ecce ad vasorum defectus, sistit oleum. Christus ergò, in quo habitat omnis plenitudo diuinitatis, vt similes ei simus, nos vult de plenitudine eius accipere Atq; ita vult, vt cum esset diues, pro nobis factus pauper, vt illius inopia nos diuites essemus. Debent quidē parentes filius thesaurizare: vt ait Apostolus; sed quis vnquam pater tanto negotio tantāq; abundantia filius thesaurizauit, vt Christus? Cum esset diues, factus est pro nobis pauper, non rapinam arbitratus est facere, non furtum, non fraudem, non aliunde colligit thesaurum, quo nos ditauit, ex visceribus suis haustillam, venalem habuit animam, vt de illius pretio ager emeretur in subuentionem peregrinorum: vberes fructus attulit ager iste; vnde collectus est thesaurus absconditus, quo thesauro abscondito in agro diuites facti sumus in ipso. De Achab impio illo Rege scriptum est: *Igitur non fuit alter talis sicut Achab, qui venundatus est, vt faceret malum in conspectu Domini* An non multò verius dicere nos possumus. Igitur non fuit alter talis, sicut Christus, qui venundatus est, vt pateretur malum in conspectu Altissimi, & in conspectu filiorum hominum? Num plus potuit in Rege illo Peccatum, vt venundatus esset

sub peccato, feruus peccati, ad obediendum peccato, quam in Christo Charitas, vt sub illa venundatus esset, captiuus, ligatus, ad operiendum magnitudinem dolorum suorum, multitudinem peccatorum nostrorum?

De avaro scribit Sapiens: *Hic enim & Eccl. 10. 10 animam suam venalem habet*: quoniam in vita sua proiecit intima sua. Sed quis tam auri cupidus vnquam fuit, quam Christus salutis nostræ? Auarus & corpus impendit & animam pro pecunia, se laboribus exponens, periculis, incommòdis, vt perinde se habeat, ac si animam iam efflaret, viscera proiiceret; vt verè fecit Iudas, omnium auarorum princeps, qui crepuit medius, & effusa sunt omnia viscera eius. At Christus num verè non dedit semetipsum pro nobis? Non dedit dilectam animam suam in manus inimicorum suorum? Non dedit de carnibus suis, quā totam carnem suam & totum sanguinem suum, vt ex illis saturarentur, qui famem patiebantur vt canes? de quibus in Psalmo ipse conqueritur: *Circumdederunt me canes multi*. Etiam in vita sua non proiecit intima sua, propter nimiam charitatem suam, quā nos dilexit, quam ostendit nobis, quasi esset in manibus eius, & diceret ipse: *Anima mea in manibus meo*. Videte manus meas; palpate & videte: *Attendite, & videte dolorem meum, amorem meum, zelum meum, qui comedit me, amulationem pro vobis, desiderium stecum, miseri ordie viscera, & intimum diligentis cordis affectum?* Ecce in manibus meis descripsi hæc: ex his qua feci intelligite, qua sunt abundantia cordis mei. Et quando inclinato capite emisit spiritum, nunquid non in vita sua proiecit intima sua? Viuens, viuēs adhuc tota anima existente in illo, factus obediens, inclinato capite in manus Patris commendauit animam suam; & reuersus est spiritus ad Deum, qui fecit illum. Sic se totum tradidit, sic se bonis omnibus, quantum licuit, expoliavit, sic se exmanuit, factus pauper, & mendicus, & inops, vt illius inopia nos diuites essemus.

O desiderium pauperum! vide desiderium Christi, quanto concupiuit affectu, vt diuites essemus, quando pro nobis factus est

Hebr. 4. 6.

1. Reg. 4. 6.

Coloss. 2. 9.

1. Cor. 12. 14.

Matt. 27. 2.

1. Reg. 21. 49.

Cyr. 41.

Eccl. 10. 10

AB. 1. 18.

Gal. 6. 4.

Psal. 21. 17.

Eph. 2. 4.

Psal. 118.

119.

Luc. 24. 39

Thren. 1. 12

Psal. 68. 10

1. Cor. 19. 30

Luc. 23. 49

Exhortatio.

It pau er; vt e sent plena horrea nostra; vt haberemus multa bona reposita in annos pluri nes vt nunquam deficeremus omni bono. Quid pusilliano animo, estis misera forte ac paupere vita contenti, in terra quies-

*Num. 13. 31* centes, quæ donorat habitatores suos? *A-*

*1. Ti. 6. 20.* scēdamus ad terram lacte & melle manā-  
tem; vbi auri est plurimū, vbi fruamur bonis, quæ sunt & quæ ventura sunt. Nō sint filij huius sæculi filij lucis prudentiores, auidiores, sollicitiores. Non sit cupiditas, quæ radix omnium malorum est, cupiditate ardentior, quæ bonoū omnium mater est. Define esse auri thesauri falsi, vt

*Pro. 8. 8.* verū thesaurum congregetis. *Nam qui conuertat diuitias vsurus & fenore liberali; in pauperes congregat eas.* Nō mansuræ sunt diuitiæ malè paratæ. Nō tibi congreges illas, quia ad manus tandem deuenient hominis liberalis, qui disperget & dabit pauperibus. Natura enim diuitiarum conditio fluentis est aquæ, quæ locū mutat continuè. Ergo veras diuitias atque permanentes amemus & congregemus, vt mox instruemur.

### SECUNDA PARS.

**M**ODVS colligendi thesaurum, qui multa complectitur, in colligenda re illa totus restringitur, quæ pro thesauro nobis congregando proponitur. Quæ res, vbi & quæ sit, hac vna proprietate sua manifestatur, quæ proprietate in primis a thesaurizante spectatur. Quod ita declaramus. Intentio thesaurizantis, præsens non respicit sed futurum, cogitans videlicet de crastino, & in multos prospiciens annos, vt omnibus diebus vitæ suæ utque filiorum vel nepotum quoque, quæ necessaria sunt, quæ commoda, quæ utilia, semper suppeditentur. Ac propterea in thesaurizando hæc duo maxime attenduntur, videlicet vt sufficientes abundantisque diuitiæ vna cogantur, & loco securo conseruentur: Vtrumque ad sufficientem pro futuro tempore provisionem videntur requiri. Ergo præcipua quæ in thesauro desideratur proprietate est, vt duret in longum tempus, ne tempore necessitatis deficiat

quæ proprietate si deficiat, frustra thesaurizatur. Hanc considerat Christus, & thesaurizare vetans, & thesaurizare præcipiens: vetans, si fiat sine hac proprietate: iubens, si cum illa fiat. Nam proprie thesaurizare, non est corruptibilia & defecibilia congregare, quæ in necessitatibus hisque veris & maximis non præstō sint: sed permanentia iuuantia semper, & in omni opportunitate subuenientia colligere. Hoc est verè thesaurizare, quod ideo Christus iubet, vetans oppositum.

Quia verò locus maxime obseruatur in condendis thesauris, qui plurimum debet esse occultus, vt sit tutus; adeo vt loca occulta thesauri dicantur, sicut in Psalmo. *Psal. 134. 7.* Qui educit ventos de thesauris suis. Propterea a locorum conditione Dominus verum falsumque thesaurum designauit, id est indeficientem & deficientem, dicens. *Nolite thesaurizare in terra. Thesaurizate autem in caelo.* Quibus in locis ipsa indeficientia vel ad est vel abest. Ad est in terra, vbi arugo & rinea demolitur, & vbi fures infodunt & furantur. Neque propterea solū specialis designatur locus, vbi sit thesaurus reponendus, verum etiam vnde sumendus. Terra quippe, eò quod corruptibilis sit, nihil potest incorruptibile vel seruare vel dare: & ideo thesaurus tum illi commendatus tum ab ea cōcreditus, corruptibilis sit necesse est. At e contra cœlum eò quod incorruptibile sit, corruptionem non admittit intra se, vt quæ illis sunt ab eo sicut data siue accepta, prorsus corrupti non possint aut vlla ratione deficere. Mannam plures dies seruata in domibus Hebræorum, vermibus scaturiebat; locata in arca Domini, erat incorruptibilis. Sic habetur ratio, quam obrem modus iste thesaurizandi ostensus sit, nempe in caelo, non autem in terra. Quæ ratio est, quæ valde est, rei que in qua modus iste seruandus est impense appositus. Et enim in principio creans Deus cœlum & terram, scire nos voluit, creata omnia tempore siue successione mensurari, vt quanta in hac dimensione sint, fiat ex hac mensura manifestum; secundum quam eorum quantitatem æstimantur vel minoris vel plus. Propte-

Gen. 1. Propterea in principio temporis, quod primos sex dies continet, creavit omnia, ut sic ea tempore ostenderet mensurari; ut sicut corruptibilia esse omnia, quae ante tempus non erant, ita pretiosiora viderentur, quae diutius in esse perfecto permanerent. Vnde ut magni aestimetur sapientia, dicitur, quod longitudo dierum in dextera eius est: ut, quam vilis sit vita praesens, dignoscatur, vapor esse dicitur ad modicum patens. Ergo quae duos dies manet, duplum plus valet, quam si vno tantum die permaneret; cuius valor semper crescit, quantum sua duratio crescit. Ergo quae sine fine manet, in infinitum illa excedit, quae finiunt aliquando. Hoc quotidie docet humanus conuictus, ubi maius exigitur rei locatae pretium, quo ad productus tempus fuerit locata; temporis enim non parua consideratio est atque aestimatio. Ex quo apparet, sicut prudentia in caelo thesaurizantium, non secus in terra thesaurizantium imprudentia. Hac ratione populus ad obseruandam legem excitabatur, dicente Moyses. *Testes inuoco hodie caelum & terram, cito perituros vos esse de terra, quam transiit lordane possessurus estis; non habitabit in ea longo tempore.* Vnde & propter eorum perfidiam, ubi post tres menses ab exitu de Aegypto, in promissionis terram ingressuri erant, dilata est commoratio in deserto in annos quadraginta, ita ut & commoda citius perderent, & incommoda diutius sustinerent. Et quid vltra dicendum est, quando impiis deputatur supplicium aeternum, iustus autem vita aeterna? Magna itaque ratio modi huius thesaurizandi nobis proponitur a Domino ostendete, vel longam atque aeternam veri thesauri durationem, & e contrario falsi breuissimam extensionem atque adeo nullam.

7. Quis sapiens & custodierit haec? At quotusquisque est inter fideles, qui non studeat auaritia? Qui omnem sollicitudinem non inferat in fallacibus diuitiis congregandis? In his coaceruandis, quae vix acquirita perduntur? Temporalia ista diu non valent consistere. Si male diuitias paratas, in poenam tuae iniquitatis tibi subtra-

huntur; si bene paratae fuerint, non eas, qui bene acquisiuit aut possidet, sibi retinebit auarè. Nunquid non audistis? Qui coaceruat diuitias vsuris & fœnore liberali, in pauperes congregat eas. Si iniustus, eas perdit iniustus; si iustus, eas volens dissipat. Qui auarè congregat, qui retinet auarè, qui in illis acquiescit, in ipsis ponens cor suum, iste eatenus iniustus est, eatenus derelinquit eas & iniustus & irascens. Certa est sententia illa: *Diuitias, quas deuorauit, euomet.* An diues qui epulabatur quotidie splendide, aliquid secum tulit vel gurram aquae, qua cruciatus in flammis refrigeraretur? Nedum de cibo eius aliquid non remansit ad refocillandum pauperem ac mendicum; sed neque illi dabatur de micis, quae cadebant de mensa domus illius. Quid ergo? Ecce Sopherameus Iob: *Non remansit de cibo eius.* Et propterea *nihil permanebit de bonis eius.* Communis est omnibus auaris ista sententia, propterea quod quilibet nudus egressus est de utero matris suae, & illuc nudus pariter reuertetur: quod reuersus auarus, nihil inueniet in manibus suis; nihil in manibus pauperum, qui nihil ab eo dum viuerent acceperunt; nihil in manibus Dei ad retribuendum sibi; quoniam quamdiu pauperibus non fecit, sed nec Christo fecit Creatori suo. Aeternam quam saepe transeunt diuitiae ex hoc in hoc? quanta mutatio in vniuerso? Quid labilius atque fugacius bonis his temporalibus? Aquae fluminum quod affluunt magis, magis fluunt: velocius transit fluuius, quod plus in aquas plurimas abundauit.

In lordane quae a Deo recedebant Aeternam relinquentes, illae aquae in mare solitudinis (quod nunc vocatur mortuum) descenderunt quocumque deficerent: superiores verò, quae ad Aeternam accedebant, descenderunt in locum vnum, & ad instar montis intumescerent apparuerunt procul. Sic est profectò: Diuitiae, quae Deo non offeruntur, quae ventri deseruiunt, quae in vanitates & iniquitates expenduntur, quae in perditionem absconduntur, istae descendent in mare mortuum, ibique submerguntur, ut non appareant vltra; euanescent ad ni-

Pro. 23. B.

Iob. 20. 17. Luc. 16. 19.

Iob. 20. 27. Iob. 1. 21.

Mat. 25. 45.

Ios. 3. 16.

1ac. 5. 3.

ad nihilum rediguntur, ad mortem proficiunt & ultionem. *Theſauriſtaſtu enim* (inquit Iacobus) *vobis iram in nouiſſimis diebus.* Interim tamen alueus ſiccatur, diuitiæ putrefiunt, & animam eſurientem derelinquunt. At que Dei Arcæ appropinquant, vt ex his nihil fiat aliud quam volūtas Dei, iſtæ ſubſiſtunt in loco vno, non ſic præterfluunt ab hoc ad illum locum, augeſcunt, eleuantur vt appareant.

8 Sed ſtultitia hominum eos vrget, vt non propterea ceſſent à diuitiis coaceruandis, quòd ſæpè illos derelinquant; quin magis hinc argumētum ſumunt illas auidius exquirendi, quòd plus diuitiæ fugiunt, eas magis ac magis cupidi perſequuntur, ſiciterantes atq; continuantes ſtultitias ſuas; in quos benè quadrat Proverbium illud:

*Pro. 26. 11. Sicut canis, qui reuertitur ad vomitum ſuū: ſic imprudens, qui iterat ſtultitiam ſuam.* Stultè egifti, quòd vt ditareris laboraſti: iam experimento didiſti, quam ſtultè egeris confidens in nihilo, in vanitate, in iniquitate, neque propter hoc ſtultitiam dereliquiſti, ſed ad eum vt canis ad vomitum ſuum accedis iterum. Dictum eſt ex

*Iob. 20. 15.* libro Iob! *Diuitias, quas deuorauit, euomet.* Si ad eas poſtquam illas euomit, iterum cupidè rapitur homo, non eſt æquè ac canis horroris & abominationis plenam, quam tamen frequentant filij huius ſæculi, qui dicentes ſe eſſe ſapientes, ſtulti facti ſunt.

*Rom. 1. 12.* Sapientes ergò monet Chriſtus: *N lithe ſaurizare vobis in terra, vbi arugo & tineæ demolitur, & vbi ſures ſpodiunt & furantur.* Quod eſt dicere, vt ait ſapientis. *Noli*

*Ec. 5. 10.* *anxius eſſe in diuitiis inuolu: Non enim proderunt tibi in die obductionis & vindictæ.* Id eſt, ne animum adicias ad diuitias, acquirendas, quæ verè ſunt mammona iniquitatis, theſauri impietatis propter iniquitatem ex qua oriuntur; & quæ oritur à illis, eaſdemque plurimum comitantur. Cur verò anxietatem hanc pellere debeamus, docet inquit: *Non enim proderunt tibi in die obductionis & vindictæ.* Obductio hic ex Græco intelligitur omne malum, cui inferitur. Fortè quia nebula inſtarmenta obnubilat. Non ergò diuitiæ in

*Ec. 5. 10.* die mala liberabunt, non quòd malum quodeunque tibi contigerit, ex illo eripient. Quoniam non ſtant, ſed fugiunt & derelinquunt.

*Theſaurizemus itaque in cælis, faciamus nobis theſaurum non deficientem in cælis, quòd fur no appropriat, neque tineæ corrumpit.* Bona permanentia congregemus. Sicut enim peccatores theſaurizant ſibi iram; itaque gratiam & gloriam dabit Dominus iis, qui cæleſtia meditantur, quorum iuſtitia manet in ſæculum ſeculi: Qui ſibi Sacerdotium rapere atque uſurpare voluerunt, ne ab eo ſolummodo reſpuſi ſunt, verum etiam miſerè perierunt. Qui verò à Deo aſſumptus eſt Aaron, in illo confirmatus eſt, vt eſſet illi & ſemini eius Sacordotij dignitas in æternum. Diuitias mundi, quas communes fecit Deus, ne velis uſurpare, ne tu pariter percas. Ad illas aſpira, ad quas te vocat Dominus: ad virtutes, ad ſanctitatem, ad meritum, ad diuitias gratiæ eius, quibus fit homo diues in fide, in virtute, in omni verbo, & omni ſcientia; vt ait Apoſtolus.

*Vbi enim eſt theſaurus tuus, ibi eſt cor tuum.* Nihil à nobis poteſt excellentius proficiſci, quam amor; hic tantus eſt tantæque virtutis, vt dicere debeamus: *Amor meus, pondus meum.* Ed feror, quocunq; feror Ponderi aſſimulatur amor, quod rem grauem portat ad ima atque trahit. Amor pondus eſt, non ad ima deferens modo, ſed quaqua verſum; imò ad ſublimia potius nos eleuat. Ergò vbi amor eſt, ibi homo eſt. Et quis eſt, qui velit in luto magis eſſe, quam in luce? domos luteas habitare, quam domum non manufactam & æternam in cælis? Veteres etiam ſancti, dicebant morituri, ſe deſcendere ad inferos: At ſancti noſtri vident cælum apertum: *Mecum eris in paradiso.* Rationem taceo, quòd verè ad inferora loca deſcenderent nondum apertis cælis: Hoc nunc dico: illis promittebantur temporalia, nobis æterna. Temporalia ſunt inferiores partes terre, vel tota ipſa terra cæteris creatis omnibus inferior. Cælum autem ſuſum, vbi eſt promiſſio Dei, vbi eſt ſanctorum etiam nunc cõuerſatio. Si theſaurum poſtrum

nostrum terrena computamus, descendimus ad inferos; si caelestia, & quæ sursum sunt querimus, iam amor noster nos erigit ad sublimia, facit nos non iam hospites & aduenas, sed ciues sanctorum & domesticos Dei; vt simus in domo Dei, stantes in conspectu eius. Num oculos quisque libenter ad faculenta conuertit atque factentia? & cor tu, & mentem, & oculum quo Deus videri potest, & vilia ista despectes, ad turpia, ad horribilia? & tenebras amabis magis, quam lucem? Thesaurizemus itaque in caelis, vt ibi existente corde nostro, ex quo vita procedit, viuamus in æternum. Amen.

## M O R A L E.

9 **R**es ista tam per se clara atque euidentis est, vt de illa superuacanea videatur esse monitio aut hortatio. Sed ò vtinam etiam monitione audirent homines, hortationi obtemperarent. Docet Salomon: *Iudicium determinat causas, & quod imponit stulto silentium, iras mitigat.* Dum causa agitatur, manet quaestio, quæ pars rationi adhæreat atque iustitiæ; lata sententia & per eam iam cognita veritate dubium soluitur, quaestio quiescit. Ità iudicium partibus altercantibus silentium imponens quietem creat, quo modo, & qui stulto interdicit ne loquatur, iras mitigat, quæ ex hominum altercatione suscitantur & accenduntur: qui non ratione ducti, sed ignorantia & libidine mentum exaccantibus mouentur, agitantur & exardescunt. O vtinam iudicium causas terminaret. O vtinam silentium iras mitigaret, ò vtinam ratio vanitates excluderet, iniquitates exterminaret. Iam lata sententia est; iam factum iudicium. Quod non sit in terra thesaurizandum sed in caelo, alioqui frustra laboratur in thesaurizando. Quid stulti faciunt, quid loquuntur? manibus loquuntur, operibus clamant, sceleribus vocem suam vsque ad caelorum exaltant sublimia. An non clamor Sodomorum, qui ad Deum ascendit, erat eorum summa scelerum? cumulus facinorum? nefandorum peccatorum plenitudo? Ecce vox Domini

Tom. I. Bellinsani.

ad Abraham: *Clamor Sodomorum & Gomorraha multiplicatus est, & peccatum eorum aggrauatum est nimis.* Descendam & videbo, vtrum elaiorem qui venit ad me, opere compleuerint. Vides per clamorem & peccatum idem intelligi: clamor multiplicatur, peccatum aggrauatur. Hoc vt sciret Deus & videret, num audiuit quemquam loquentem? an non potius eorum scelera, quasi in Angelis Deum representantibus expertus est? Vtrum (inquit) opere compleuerint clamorem. Quapropter silentium stulto imponere, est illum compescere ne inique agat. Qui clamor magis multiplicatus? Quod opus atque peccatum magis commune, quam illud, de quo Salomon ait. *Pecunia obediunt omnia:* hic est clamor; hæc est vox; hoc tonitru potius quam sonus, quod omnes auaritiæ student, argentum thesaurizant & aurum, in quo cõfidunt homines. En diuina Sapiëntia, cuius thronus est in columna nubis, vt sedens super thronum iudicij sui iudicet omnem terram & omnes habitantes in ea, & silentium imponat stultorum numero qui infinitus est, ferens sententiam & dicens. *Non lite thesaurizare vobis in terra; Cauete ab omni auaritia.* Sed heu Deus iste iudicij descendit aliquando, vt videret, si clamor iste completus esset, si verum esset, quod à maiori vsque ad minorem omnes auaritiæ student, si à Sacerdote vsque ad Prophetam Angelos appetierunt Sodomite à maiore vsque ad minorem; sic enim scriptum est: *Viri ciuitatis vallauerunt domum à puero vsque ad senem, omnis populus simul, uocaueruntque Loth, & dixerunt ei: Vbi sunt viri, qui introierunt ad te nocte? Educ illos huc, ut cognoscamus eos.* Hoc conati sunt, sed percussi cæcitate in vanum laborauerunt, neque aditum ad nefanda atque sacrilega eorum facinora inuenerunt. Heu Domine, Sapiëntia Dei Patris, Iudex ab eo omnium constitutus, non satis audisti clamorem hunc multiplicatum & aggrauatum nimis peccatum auaritiæ? Num & descendere vis vt videas, si clamorem hunc opere compleuerint?

Vidisti, sensisti, experientia didicisti, En

T t opus

Gen 18. 20

Ec. 10. 19.

Ec. 2. 4. 7.

Ec. 7. 13.

Luc. 12. 15.

Jer. 6. 13.

Gen. 19. 4.

10

opus auaritia. Quid vultis mihi dare, & ego vobis eum tradam? En dolus sanctus à Sacerdote vsq; ad Prophetam: ab Episcopo, cuius postea Episcoporum alter accepit, à Iuda, à Principibus Sacerdotum vsq; ad Scribas & legis Doctores. Percussi quidem sunt cæcitate, sed tamen manus iniecerunt in Iesum, ligauerunt eum, duxerunt, traxerunt, ac morti adiudicauerunt ac tradiderunt. Angeli erant illi in Sodomis. Homo tu es in Ierosolymis. Spiritus carnem & ossa non habent, quibus teneri possent, sicut eum videmus habere, qui propterea funib. ligatus est clavis crucifixus. Quid putamus, quòd vox Domini ad hos Princeps & ad hunc populum Iudeorum facta est per Isaiam ad hunc modum? *Audite Principes Sodomorum & percipite auribus populus Gomorraha?* Quia iustificata est ab eis Sodoma, quia si appenderentur in statera iniquitates Sodomorum & Ierosolymorum, quasi arena maris hæc grauior appareret. Dicit Moyses in cantico: De vinea Sodomorum vinea eorum, & de suburbanis Gomorraha; Propter aliquam similitudinem iniquitatum & cupiditatum. Certum est tamen, quòd horum iniquitas maior est illa. Et propterea terra Sodomorum in die iudicij remissius erit quam illi ciuitati, in qua Dominus eorum crucifixus est. Videtis nunc factum iudicium? Iam sententiam? determinatam causam? sed adhuc tamen stulto nõ est impositum silentium, clamor adhuc auarorum ascendit in aures Domini Sabaoth, intentis hominibus ad congregandum sibi auaritia malam, quæ nihil illis proderit, quia verus est cantus ille. Dormierunt somnum suum, & nihil inuenerunt viri diuitiarum in manibus suis. Abundantes paupertate, diuites in felle amaritudinis, onerati peccatis, & thesauro pleni indignationis Altissimi.

Eia ergo clamor iste quemadmodum ascendit in aures Domini Sabaoth, ita quoque repleat auditum nostrum, vt discamus à Villico iniquitatis. Cur hæc communis omnium pronitas ad thesaurizandum, nostrum quoque cor non inclinatur? Cur flamma totum incendens Orbem, interiora quoque nostra non inflamat? Si

filii huius sæculi ad sunt sæcularia desideria, quare filios lucis non adurunt desideria lucis? veritatis cupido? amores veri thesauri, qui nunquam deficiet? Desiderium impiorum quid est? vanitas, mendacium, honor, potestas, atque iubilatio, bonum huc & bonum illuc, ferax fundus, Domus fegia, pecunia copiosa, splendendum conuiuium, gloria magnificentia. At verò desiderium iustorum omne bonum est. Non hoc aut illud bonum, omne bonum est. Infinitus thesaurus, innumerabilis honestas; desiderium, quod complebitur. Quoniam desiderium suum iustus dabitur. Heu quare non huiusmodi est desiderium nostrum? Voluit Deus in templo illo suo materiali thesauros reponi materiales. Sic enim scriptum est: *Perfecit omnes opus, quod faciebat Salomon in domo Domini, & inuis, quæ sanctificauerat David pater suus: argentum, & aurum & vasa, repositusque in thesauro domus Domini. An non Ecclesia Christi domus Domini est & templum Spiritus Sancti? An non magna gloria domus istius nouissima, plus quam prima? Ergo non in illa quoque erunt thesauri pretiosiores? abundantiores? securiores? gloriosiores? Domus spiritualis, spirituales continet thesauros, diuitias gratiæ, charismata meliora, abundantiam charitatis, pacis multitudinem, plenitudinem veritatis, omniumque donorum atque bonorum complementum. Moyses de Zabulon & Issachar sic prophetauit: *Letari Zabulon in exitu tuo, & Issachar in tabernaculo tuo. Populos vocabunt ad montem: ibi immolabunt victimas iustitiæ. Quis inundationem maris, quasi lac sugent, & thesauros absconditos arenarum.* Per terram Zabulon, vbi Christus Euangelium prædicauit, scimus ex Isaiâ & Euangelista intelligi gentes, quæ fidem receperunt. Per Principes Zabulon & Nephthalim, scimus Apostolos designari, qui ex terra illa orti sunt. Annunciat ergo à Moysè abundantia diuitiarum Ecclesiæ Dei per Euangelium. Vocauerunt Apostoli gentes ad montem Domini, & ad domum Dei Iacob, vbi inundationem maris sugent quasi lac. O dulcedo verbi Dei. O lac sub lingua Christi & Apolto-*

Apostolorum eius. O mel afficiens corda credentium. Abundantia hæc est internæ consolationis, quæ fruuntur qui delectantur in Domino. Hæc eadem thesaurus noster est infinitus, & thesaurus (inquit) absconditus arenarum. Magna est velut mare consolatio nostra; abundant thesauri nostri, sicut arena maris; simul implentes, & latificantes: non sicut terreni onerantes & molestantes. Sed hi nostri absconditi sunt ab oculis insipientium. Et thesauros (inquit) absconditos arenarum. Sed nunquid non aperientur aliquando oculi nostri, ut sciamus quæ à Deo donata sunt nobis? magna videlicet & pretiosa dono. O thesaurus absconditus, repositus in domo Domini!

FERIA V. DOMINICÆ  
DE ABRAHAM.

CONCIO PRIMÆ.

Lucerna corporis tui est oculus  
tuus. *Matt. 6. 22.*

ARGUMENTVM.

*Cur intentio nostra in operibus à Christo  
appelletur oculus. Effectus intentionis  
istius est illuminare. Præui effectus nimia  
solicitudinis & auaritiæ sunt  
manifesti.*

**M**AGNA ratio, quamobrem Christo credere debeamus, illiusque Sapientiæ nostras cogitationes nostrasque operationes accommodare, vna est hæc, quæ momenti est maximi, quam ipsemet innuebat, dicens de Patre suo: *Ego quæ audiui ab eo, hæc loquor in mundo.* Si enim, qui misit illum, verax est, ut Filius ipse missus, & stabatur, verax oportet sit Filius, qui nõ alia, quam quæ audiuit ab eo, loquitur in mundo. Magna quidem, & quæ multum certitudinis habet, est experientia, sed quid illa ad infinitam Sapiëntiam, quam non acquisiuit Christus, sed cum essentia, quæ eadem est Sapiëntia, accepit in æterna sua generatione? Quod eni dicit: *Sicut docuit me Pater, sic loquor,* idem est ac sic diceret: *Quæ loquor, sunt verba Sapiëntiæ, quam mihi me generando contulit Pater.* Verum ut maiorem illi fidem præbeamus feruentiori; affectu illius excipiamus doctrinam, etiam ad experientiam nos mittit Sciebat à Sapiente dictum esse: *Qui nõ est tentus, quid scit? Vir in multu expertus, cogitabit multa: Et qui multa didicit, enarrabit intellectu.* Tentatù vocat expertu, qui multa per experientiam doctus, potest ea ceteris exponere deceter atq; vfaciter. Ided & ipse quasi expertus dicit. *Lucerna corporis tui est oculus tuus. Si oculus*

T: 2 *tuus*

11 Nominè Sapiëntiæ nuncupantur à Sapiente thesauri isti: propterea quod simul vtrumque coniunxit dicens: *Theaurus inuisus, & Sapiëntia abscondita.* Tantus est thesaurus iste Sapiëntiæ, ut omnia quæ desiderantur, huic non valeant comparari. Heu saltem diligentia illa & labor huic adhiberetur, quem subeunt homines pro pecunia materiali & thesauro corruptibili! *Si qua seris eam quasi pecuniam, & sicut thesauros effoderis illam, tunc intelliges timorem Domini, & scientiam Dei inuenies.* Maius quid meritò flagigaretur, sed humanum dico propter infirmitatem carnis vestra. Sicut exhibetis diligentiam vestram ad quærendum pecuniam, ita eandem saltem exhibete sedulitatem ad quærendum gratiam. Sicut laboratis in effodiendis thesauris latentibus in visceribus terre; Idem, idem quæso labor impendatur, ut abundantiam gratiæ accipiatis. Heu vox Domini; *Veni in virtute, veni in magnificentia, ut confringas Cedros Libani, ut concutias desertum, ut moueantur vestigia hominum, & exeant de deserto Libani, de monte pingui rerum temporalium, ut veniant in domum Domini, ubi videant voluptatem Domini, & delicias assument atque diuitias, quæ eorum replent thesauros in loco pascuæ collocent eos; ubi nihil illis desit in vlla gratia, sed sempiterna fruatur gloria. Amen.*